

Barn och unga i Västerbotten

Malå 1 oktober 2025

Jämlik och jämställd hälsa bland barn och unga

Kommunerna i Västerbotten, Region Västerbotten och Länsstyrelsen Västerbotten har en gemensam avsiktsförklaring för en god, jämlik och jämställd hälsa.

Avsiktsförklaringen knyter an till folkhälsopolitikens övergripande mål, att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa. En avgörande del i detta arbete är att ge varje barn en trygg och stödjande start i livet.

Goda livsvillkor och möjligheter tidigt i livet är viktiga förutsättningar för en god och jämlik hälsa. De socioekonomiska förutsättningarna påverkar barns och ungas uppväxtvillkor.

Att skapa, stötta och stärka en god start i livet är viktigt för barns utveckling av kognitiva, emotionella, sociala och fysiska förmågor.

Samhällets roll för god och jämlik hälsa

Faktorer under fosterlivet och barndomen kan påverka hälsan, både tidigt i livet och senare. Mödra- och barnhälsovården har en viktig roll i att främja hälsa för alla barn men också genom att uppmärksamma och stödja familjer och barn som behöver extra stöd och kompenserande insatser.

Då de flesta barn går på förskola är det en viktig arena för att minska ojämlikhet i hälsa genom att bidra till barnens utveckling, trygghet och stimulans. Även skolan har en grundläggande roll i arbetet för god och jämlik hälsa. Utbildning ger inte bara bättre möjligheter till arbete och inkomst, utan stärker även barns och ungas psykologiska och sociala resurser.

Genom att skapa trygga sammanhang och meningsfulla aktiviteter har även civilsamhället en viktig roll i att stärka barns och ungas hälsa, särskilt för dem som annars riskerar att hamna utanför.

Fakta om barn och ungas levnadsvanor, hälsa och förutsättningar i Malå

År 2024 var 4% av befolkningen i Malå under 5 år, 4% i länet. 10% av befolkningen barn 0-9 år, precis som i länet. Av alla som bor i Malå är 30% under 30 år, i Västerbotten är det 35%. I Malå bor 35% av 0-9 åringar bor i socioekonomiskt område 3 (socioekonomiskt blandade områden) jämfört med 30% i länet.

För Malå ses inga rökare bland 15-åringarna, bland 19-åringarna är det 25% av flickorna och 20% av pojkarna. För Malå ses inga snusare bland 15-åringarna (i länet 8% resp 7%). Bland 19-åringarna i Malå snusar 38% av flickorna och 30% av pojkarna (i länet 35% resp 34%).

RF/SISU redovisar att 43% av flickorna och 47% av pojkarna i Malå är aktiva i någon idrottsförening som får lokalt aktivitetsstöd. I länet är det 41% för flickor och 42% för pojkar.

För 3-åringar i Malå åren 2018-2022 var 8% av flickorna och 18% pojkarna överviktiga eller obesa. På BVC 2024 vägdes och mättes 45 4-åringar. Av dessa var 20% överviktiga eller obesa. Motsvarande andel för 4-åringar i länet är 14% och i riket 12%.

Föräldrars uppfattning av barns socioemotionella situation skattas av föräldrarna i samband med besök på BVC när barnet är 3 år. För 3-åringar i Malå under perioden 2018-2022 var det 4% av flickorna och 14% av pojkarna (10% resp 15% i länet) som hade ett högt värde. Ett högt värde betyder att föräldrarna erbjuds ett extra samtal med BVC kring familjens situation och ibland en remiss till andra vårdverksamheter.

I elevhälsans frågor om besvär syns det tydligt att flickors besvär är större än pojkars i Västerbotten och de ökar markant med stigande ålder.

I juni 2024 hade 71% av flickorna och 64% av pojkarna i Malå fullständiga betyg när de slutade 9:an i länet är motsvarande siffra 76% för flickor och 73% för pojkar.

Illustration Sofia Elwér

Kontakt

Johannes Dock, Hälsoutvecklare Folkhälsoenheten, Region Västerbotten

E-post: folkhalsoenheten@regionvasterbotten.se

Telefon 070-560 60 54